

Investiga

EL RÈGIM FRANQUISTA: UN VIVER D'ESPOSES

4

En acabar la Guerra, el règim franquista s'encarregà d'instaurar un model social i cultural opressiu en què la dona va quedar reduïda a dos conceptes: esposa i mare. La Secció Femenina de la Falange, liderada per Pilar Primo de Rivera, va orquestrar un sistema perfecte per crear generacions de dones alienades i obedients als principis del règim.

Imatge de la *Guía de la Buena Esposa*, de la Secció Femenina de la Falange

ESCUELA MUNICIPAL DEL HOGAR

L'escriptora Carmen Martín Gaité va viure la guerra i la postguerra en primera persona i va ser una d'aquestes noies «educades» pel nacionalcatolicisme. En el seu llibre *Usos amorosos de la postguerra española* analitza l'educació que van rebre les noies del règim, la visió de la dona que s'hi difonia i la relació de la dona amb el gènere masculí.

Llegiu els fragments de textos següents i després reflexioneu conjuntament sobre les qüestions plantejades.

«En este mismo discurso, de principios del año 1955, es decir, cuando acababan de regresar de Rusia con las orejas gachas los últimos expedicionarios de aquel descabellado sueño imperial que se llamó la División Azul, y se temía una derrota de las potencias del Eje, a Pilar se le nota cierta preocupación por el futuro apostalado falangista cuando habla de los pusilánimes que tímidamente se van apartando de la Falange por si cambian las cosas.

Y añade, inflamada de renovados bríos, que no se puede perder el tiempo.

No perder ni un minuto, ni hora, ni día en esta complicada misión de enseñar, que de toda esta prisa necesita la Patria para que ni una sola mujer escape a nuestra influencia y para que todas ellas sepan después, en cualquier circunstancia, reaccionar según nuestro entendimiento falangista de la vida y de la historia.

Cualquiera que lea este texto, sin estar en antecedentes de la cuestión, podría sacar la consecuencia engañosa de que aquella urgente y complicada misión formativa de las afiliadas requería unos conocimientos especializados y difíciles de improvisar por parte del equipo que impartía las enseñanzas encaminadas a que cualquier mujer española pudiera reaccionar «según un entendimiento falangista de la vida y de la historia». Y se quedaría muy sorprendido al enterarse de que las asignaturas de la Escuela Municipal del Hogar, núcleo principal de la Sección Femenina, tenían un contenido que no distaba sustancialmente del baño de «cultura general» con que tendían a complementarse los encantos naturales de las burguesitas casaderas del siglo XIX retratados por Galdós o Pérez Lugín. Bastarán con enumerar estas asignaturas, cuyos títulos eran los siguientes: Religión, Cocina, Formación familiar y social, Conocimientos prácticos, Nacionalindicaliso, Corte y Confección, Floricultura, Ciencia doméstica, Puericultura, Canto, Costura y Economía doméstica».

Carmen Martín Gaité, *Usos amorosos de la postguerra española*, Anagrama, 1999

- Qui era Pilar Primo de Rivera?
- Quines dones històriques eren els models de conducta de la secció femenina de la Falange?
- Quina importància té per a un règim polític dictatorial educar segons els seus principis?
- Creieu que actualment encara s'espera de les dones que coneguin aquestes assignatures o disciplines que s'ensenyaven a l'Escuela Municipal del Hogar? I dels homes, se n'espera el mateix?

L'ESPOSA PERFECTA

La Secció Femenina de la Falange s'encarregava, per tant, de preparar les dones per al seu veritable objectiu: ser esposa i mare. D'aquí naixeren diversos manuals on es recollien consells pràctics per ser una esposa model: servicial, comprensiva i alegre. El vídeo següent en recull alguns. Mireu-lo i debateu conjuntament si algunes d'aquestes doctrines continuen presents encara, tot i que sigui d'una manera més implícita.

 [Vídeo: Recull de doctrines de la Secció Femenina de la Falange](#)

UNA RELACIÓ SALUDABLE

Què hauríem de dir a les dones de la Secció Femenina de la Falange sobre l'amor? Quins són els principis d'una relació saludable i respectuosa on les dues persones són lliures i autònomes?

Feu grups de tres i penseu quins principis haurien de regir l'amor modern; quin hauria de ser el decàleg amorós d'una societat democràtica i tolerant. Després poseu en comú els resultats i trieu, d'entre tots, els deu principis que més us agradin per formar el vostre *Decàleg de la Relació Saludable*.

TUITEJA-HO!

Compartiu les vostres reflexions i els resultats d'aquesta activitat a Twitter amb el *hashtag* #wikidones per ajudar a la difusió del projecte i per intercanviar coneixement i punts de vista amb altres persones que hi participin.